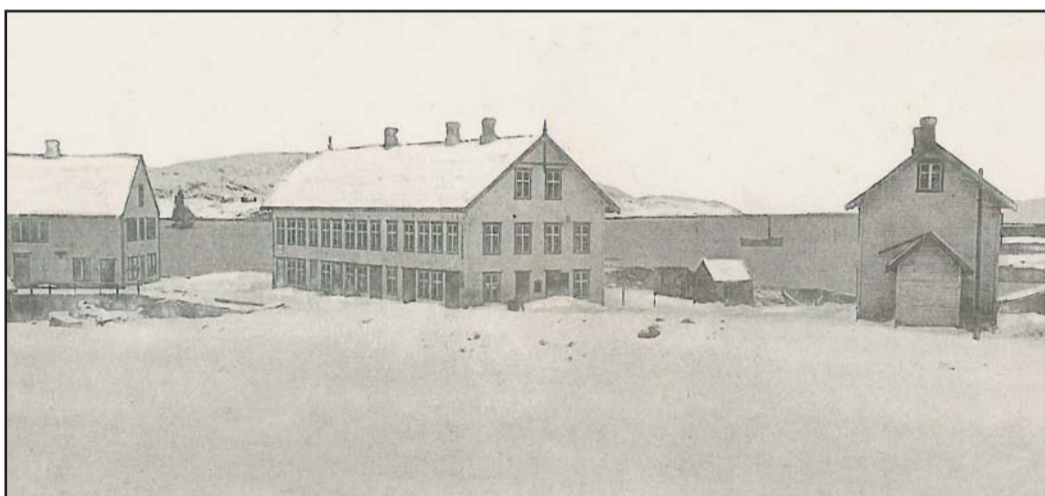

Rørvik som handelssted

Tettstedvekst og handel hører sammen, og den første som drev med noe form for handel på Rørvik, var Henrik Vilhelm Rath. Han hadde tidligere vært handelsmann i Karstenøya. Han bodde på Rørvik i tida 1852 - 1869, og han skulle ha drevet litt småhandel fra bolighuset sitt. Den neste var en mann ved navn los Olaus Pedersen. Han fikk først bygd ei brygge og i 1867 et våningshus på det som da het Holmen eller Rørvikholmen. Den lå der Rørvik Marina/Hansvik ligger i dag. Her begynte han med handel med fisk fra midten av 1860-årene.

Det er uklart når den første tradisjonelle landhandleren begynte sin virksomhet på Rørvik, men mannen var Christian Ellingsen. Han var etablert her i 1869. Han drev handel fra et kombinert pakkhus og våningshus som stod ca der Arne Wahl-Olsens forretningsbygg står i dag.

Dette er hus som Paul Anzjøn, sønn av Conrad Anzjøn, fikk satt opp i 1880 og -90-årene nedover mot det som da het Gluggskjærtangen, men alle husene er revet nå. Her drev han, og senere flere andre, handel, hotell og dampskipsekspedisjon. Dampskipsekspedisjonsfirmaet som Conrad Anzjøn startet i 1876, har siden da blitt drevet av samme familie/svigerfamilie, og består i dag som Birger Svendsgaard Dampskipsekspedisjon AS. Den første kaia bygde Anzjøn i 1890-årene, og det var ei mindre trekaia, kalt Herlaugskai. Chr. Inderberg kjøpte Anzjønns eiendom i 1914, og Inderberg var den viktigste pådriveren for å få bygd en kommunal dampskipskai. Den ble tatt i bruk i 1920, og er senere blitt utvidet flere ganger.

Øyvind Pettersen (1902-1972) startet i 1927 det som i dag er blitt til Rørvik Fisk & Fiskmatforretning, som er en av Rørviks største og eldste arbeidsplasser. Han begynte sin forretningsdrift ved å låne noen kroner som han kjøpte uer for. Med denne uerhanka gikk han om bord hurtigruta «Lofoten» og han fikk solgt fisken til stuerten. Siden da har firmaet levert fisk og proviant til hurtigrutene. Dette bildet viser Berge Ryum, Helge Hellesø og Øyvind Pettersen i døra til Pettersen sitt fiskeutsalg i den gamle Anzjøn-/Inderbergbrygga.

I 1871 startet Emil Wiig handel her. Han var sønn av Erik O. Wiig som eide Mettigården i noen år. I 1872 kjøpte brødrene Hovde fra Romsdalen Mettigården og startet handel her.

Johan Berg begynte som handelsmann på Rørvik i 1880, mens Paul Anzjøn begynte i 1882. I år 1900 fant vi følgende handelsmenn her: Johan Berg, Søren Hovde, Paul Anzjøn, Torstein Svendsgaard, Cato Gade, Axel Aaden og Arnt Lund. Flere av disse kjøpte fisk, og fiskearbeid har alltid gitt og gir fremdeles arbeid til mange.

Rørvik vokste fram først og fremst som et kommunikasjonssenter, men etter hvert ble stedet også et handels-senter. Handelsmennene var avhengig av aktivitet og utvikling, og mange av dem engasjerte seg derfor i ulike tiltak for å fremme Rørviks vekst.

Sigvard Fossaa etablerte seg på Rørvik i 1915, og forretninga hans kom etter hvert til å bli betydelig, og den omfattet fisk, sild, salt, kull og fraktestart. Dampskipene som passerte Rørvik hadde behov for kull, og J. Berg og S. Fossaa hadde begge kull-lager. Her losses kull en gang på 1930-tallet. Brygga var bygd like før 1920 og den brant ned i 1938. Kaia var også Rørviks første betongkai, og den stod ferdig i 1919. Like ved dette stedet finner vi dag fremdeles bunkersanlegg for skipsarten, men nå er drivstoffet olje.

I dagens Rørvik finner vi fine bygninger som noen av stedets første handelsmenn bygde. Det gjelder Hovde (Standgata 18), Berg, (Berggården og Havnegata 7), Svendsgaard, (Engasveien 16), Fossaa (Strandgata 19), Holand (Skippergata 9 og Strandgata 25) og Johannesen (Dalseths gate 4).

Hakon Holand (1900-1975) og Nils Holand (1917-1971) drev i mange AS Rørvik Jernvareforretning. «Folk sa det var den beste jernvaren mellom Boda og Trondheim». Kontorholdet foregikk ofte på et lite bord på ca 1 kvm, som stod rett foran disken. Hvis Holandskarene hadde en diskusjon gående når du kom inn, kunne det ta tid før du ble ekspedert. Diskusjonen ble også regnet som en «kunde», så den ble unnagjort før din tur kom», skriver Odd V. Elveland i en artikkel.

Johan Holand fra Nærøy og sønnene Ole og Jakob kjøpte i 1916 en eiendom på Rørvik, og ganske kort tid etter sto denne brygga ferdig. Rundt 1920 hadde de også fått bygd to større bolighus, men bare ett av dem står fremdeles. Handelsvirksomheten var i starten basert på sild og fisk. Som fiskekjøperne ellers i Vikna kjøpte de fisk i Viknaværene og i Lofoten og fraktet den til Rørvik hvor den ble vasket og tørket til klippfisk utover våren på holmene omkring Rørvik. I forgrunnen ser vi også hjeller som ble brukt til tørrfisktørring. Familien hadde også en etter sin tid velassortert jernvareforretning som de startet i 1921. Bildet er fra først på 1930-tallet.

VIKNA
KOMMUNE